

Octavian Soviany (Rumunsko)

Básník, prozaik, literární kritik, narozen 1954 v Brašově, v Kluži vystudoval filologii, v Bukurešti získal doktorát. Do literatury vstoupil jako básník, když mu bylo třicet jedna let: sbírka *Ucenicia bătrânului alchimist* (Starého alchymisty léta učednická), následovalo přes dvacet dalších knih: básně, prózy, eseje, divadelní hry. Mj. stylově vytríbené prózy *Textele de la Monte Negro* (Černohorské texty), *Viața lui Kostas Venetis* (Život Kostase Venetise) a *Moartea lui Siegfried* (Siegfriedova smrt), v nichž navazuje na tradici černého románu 19. století; v knize *Casa din Strada Sirenelor* (Dům v ulici Sirén), plné tajuplných příběhů, vzdal zase hold dumasovské linii francouzského frenetismu. Psaní je podle něho „druhý život, v němž se člověk pokouší prožít to, co neprožil“.

výběr z poezie přeložil Jiří Našinec

velikáni revolucí prolog

Dva žebráci
stojí na okraji
cesty.
Jeden je prach,
druhý – popel.

Hledáte marně:
v těchto zpěvech
nenajdete
ani
kapku
poezie.

Mí blízcí příbuzní
jsou prach, popel a
revoluce.

vzývání

Opěvuj,
bohyně pomsty,
bohyně odplaty a
historie, prach a
suť z pomníků,
sarkofágy, žulové hrobky,
katakomy, zapěj
o hrdinech a
jejich hrobech
hlavně opěvuj, bohyně
krutosti a
vzteku, rudou vichřici
velkých revolucí s
jejich zachmuřenými lidmi z žuly
s jejich šibenicemi
s jejich mučícími
nástroji, s prapory
nasáklými
krví a potem, s kroky
těžkými a tichými jako
kročeje armády
hannibalových
slonů.
Jsi ta nejkrásnější
žena s jedinou rukou a jednou
nohou, jsi
bohyně hněvu, proto tě prosím:
opěvuj žulové hrobky,
kde leží velikáni revolucí,
smíšení s hlínou a prachem,
smíšení s bahnem, opěvuj strach vzešlý
z jejich kostí jako tropický strom s
jedovatými plody, schoulený pod
jejich čely, jež
byla rudá a velká
jak kola
lokomotivy,
ale všichni se rozpadli,
všechno se rozpadlo na tisíc kousků

a smísilo s hlínou a prachem.
proměnilo se v
uhlí a diamanty.

Opěvuj, bohyně,
mrtvolné sendviče červů,
vousy
velikánů
revolucí, plné
pijavic a ponrav, jejich nehty
blyštivé jako bajonety,
na nichž se
usadila hlína a prach,
skřípot
jejich zčernalých zubů,
ze kterých si červí manželky
udělaly korále.
A ještě zpívej, bohyně,
o potravě pro děla,
z které si velikáni revolucí
vytesali památníky,
než splynuli s blátem,
žulové sochy,
na něž
občas vídáme skanout
krvavý pot.
Byli tak mocní,
a přesto se rozpadli.
Všichni do jednoho se rozpadli,
smísili s hlínou a prachem
a na jejich hrobech
neroste nic. Jejich jména
jsou vytesána
na rudé desce ze
žuly co opuštěné hájemství.

Těch 12

1. kat sanson.

I přes své nechutné povolání
jsem byl člověk jako vy
a – Bůh je mi svědkem –
nikdy jsem neměl rád krveprolití.
Věšel jsem a
lámal údy, pak
jsem po dobu pěti let
obsluhoval gilotinu. Někdy jsem
trochu pěstoval hudbu a myslím, že s partiturami
jsem si celkem poradil. Jen jedinkrát
jsem utekl od šibenice – to kvůli
ženské šíji, štíhlé a klenuté jako krk
houslí. Nikdy jsem se neusmál a nikdo
mi nestiskl ruku, třebaže
jsem byl příkladným občanem Republiky.
Mám hrob tam na okraji,
nejskromnější ze všech.
Byl jsem katem, ale raději
bych byl zahradníkem nebo
učitelem hudby.

2. marat

Jelikož jsem
studoval medicínu, věděl jsem:
že každá sněživá končetina
má být bez milosti amputována
a správná politika
je dobrou lekcí chirurgie.
Nenáviděl jsem panáčky,
co ohrnovali nos
nad pachem krve, a
bližší mi byli tesaři a řezníci
a ženy z lidu, co bez okolků zakrotí
krkem slepici.
Tak mne zastihla revoluce.
Povídalo se, že mám lepru
a nařídil jsem
nevím kolik masakrů.
Svatá pravda.
To proto, že jsem byl chlap
s hlavou na ramenou.
Tak mě zastihla smrt:
s hlavou na ramenou.
Ve chvíli, kdy mě dýka
zasáhla mezi lopatky
jsem si zrovna škrábal
strup na noze.

3. saint-just

Před revolucí
jsem bydlel v pokoji
s černými tapetami.
Trápila mne melancholie
a spálil jsem v kamnech
pár sešitů
básní.
Revoluce ze mě udělala
muže.
Umřel jsem jako panic
neboť revoluce potřebuje lidi
neposkvrněné a silné.
Spustil jsem hlavu
do katova koše
jako muž co
pouští semeno
do ženy.

4. marx.

Měl jsem rád život,
jídlo a pití.
Teď, když už nemám tělo,
si občas povídám s červy,
beru od nich
lekce dialektiky.
„Člověk“ – říkají červi –
„je nejcennějším
kapitálem, a proto
je středobodem naší politiky
péče a láska
k člověku.“
Kdysi se mi zdálo
že stojím v čele revoluce, nyní
bych si přál, jen aby
mi někdo nalil na náhrobek
půllitr piva.
Půllitr zlatavého, voňavého a čerstvého piva.

5. engels

Celý život jsem byl
marxovým stínem.

otcem dětí
zplozených
marxem.

Po mně zbyla
jen hromádka brožur
a trocha prachu.

Vesměs jsem se spokojil
s hraním druhých houslí, ale teď

už na tom nesejde,

vážně na tom nesejde.

A proto Vám radím:
„Proletáři všech zemí
jezte, pijte a milujte se.“

6. rosa luxemburgová

Říkali

že není vhodné pro ženu
psát nudné knížky
o třídním boji.

Dlouho jsem žila sama
mezi dlouhými plnovousy
spiklenců, kteří
před popelníky plnými
nedopalků
rokovali o socialismu.

Ti druzí mě zabili
proto, že jsem byla žena
ne za to
že jsem byla komunistka.

Občas se mi podaří
vyndat si hlínu z pusy
a tiše si zanotovat
Internacionálu.

7. vladimír iljič lenin

Já
jsem byl
srdcem revoluce,
správnou linií
revoluce.

Později jsem
poznal kolečkové křeslo,
nemohoucnost a
nemoc.

Od jisté doby přebývám
ve skleněném
domě
a
jak za dlouhých nocí ve smolném
rozmlouvám s dějinami
a někdy závistivě myslím
na své soudruhy.

Oni se zakryli zemí.
Všichni se zakryli
zemí a hmotou.

Alespoň
nejsou nikomu na očích

8. lev davidovič trockij

Zabili
mě byrokrati.
Sám jsem se naučil
strategii a taktice, veškerému umění
války. Miloval jsem rudá bitevní pole,
a truchlící ženy.
Potom
jsem čekal marně
na světovou revoluci. Má poslední žena
měla
vaječníky plné motýlů,
podobala se rudým praporům
nad kremlem
za našich zimních
nocí.
Má krev zavlážila
drsnou a tvrdou půdu v
mexiku. Když mne našli
měl jsem na čele
krví namalovanou
pěticípou hvězdu.

9. josif vissarionovič stalin

Naučil jsem vás
co je to strach a bezmoc,
a zhroutil jsem se na zem.
Byl jsem muž z oceli,
silný jako sovětský kombajn
a zhroutil jsem se na zem,
s rukama rozhozenýma jako
vesla z kostí.

Nikdo už
ze mně nemá strach
marně jim říkám
že já jsem byl stalin,
že prosté ženy si mou
podobenku vkládali do
Evangelíí.

Bože,
prolil jsem
tolik krve
nadarmo.

10. ernesto che guevara

Líbily se mi
osamocené
táborákové ohně
u jakých si muži
vyprávějí o bitvách
a v zubech žvýkají
listy koky.
Svatá klára je mi svědkem:
byl jsem pravý muž!
a můžu tedy
hnít
klidný a vyrovnaný:
vzniklo
o mně mnoho písní.

11. imre nagy

Chtěl jsem vytvořit
komunismus
s lidskou tváří.
Nebylo to možné.

Ve snagově
co jsem ve dne napsal
v noci smazali.
Kradli mi z pera
inkoust
a nahrazovali ho
vodou.

Když mě věšeli
držel jsem v ruce
pytlíček s
hlínou z mé
domoviny.
Houpal jsem se
jako opilý voják
jenž po tom, co viděl
jak vypadá krev
romanovců
počne zpívat žalozpěv.

12. pol pot.

Na místě měst
jsem zařídil, aby se
pěstovala rýže.
A jelikož
jsme neměli náboje,
mí lidé
pracovali s palicemi,
ze dne na den
jsme produkovali víc
kompostu.
Budoval jsem
socialismus v
džungli a někdy
jsem
kvůli nemoci ledvin
močil krev.
O třídním boji
jsem se poučil ze
žlutých tygřích
očí.

konečná freska

Těch 12
sedí kolem
stolu z
červené žuly
a vprostřed sedí smrt.

Sledujte je:
jedí a pijí,
hodují na
tlející koňské
zdechlině, pijí
koňskou krev
a tiše si broukají
internacionálu a
marseillaisu.

„Jezte a pijte,
děti moje, nacpěte se
až k prasknutí,“
říká smrt.
„Zanedlouho
vás všechny
políbím
na temeno,
přímo na temeno
hlavy.
Jako byste byly
12 chudými dětmi z harlemu.“